

Hammerfest Kommune
Postboks 1224
9616 HAMMERFEST

ÁŠŠI/SAK
18/3743 - 12

MIN ČUJ./VÁR REF.
20/24302

DIN ČUJ./DERES REF.
2019/512

BEAIVI/DATO
05.10.2020

Uttalelse til kommuneplanens arealdel for Hammerfest kommune

Vi viser til deres brev datert 24.6.2020 angående høring og offentlig ettersyn av kommuneplanens arealdel for det nye Hammerfest kommune. Vi viser også til våre innspill til oppstart av planarbeid henholdsvis til Hammerfest og Kvalsund kommuner.

1. Sametingets rolle i planlegging

Et viktig hensyn som skal ivaretas i planleggingen etter plan- og bygningsloven er å sikre naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv (jf. § 3-1). Denne bestemmelsen utfyller lovens formålsparagraf for plansystemet spesielt. Bestemmelsen er derfor også av betydning ved tolking av lovens øvrige bestemmelser.

Sametinget er i loven pålagt plikten å bistå i planleggingen når den berører saker av betydning for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv (jf. § 3-2). Sametingets plikt til å delta i planleggingen innebærer også en rett etter loven til å kunne reise innsigelse til arealplaner og å bringe regionale planer inn for departementet dersom saker av vesentlig betydning for samisk kultur eller næringsutøvelse ikke er tilstrekkelig ivaretatt (jf. §§ 5-4 og 8-4).

For at Sametinget skal kunne ivareta sine lovpålagte oppgaver på en forutsigbar måte overfor planmyndighetene har Sametinget utarbeidet en planveileder for sikring av naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøvelse og samfunnsliv. Planveilederen begrunner og konkretiserer hensyn som bør og må tas i planleggingen for å sikre det samiske naturgrunnlaget.

2. Naturgrunnlaget for samisk kultur og næringsutøvelse – reindrift

Det nye Hammerfest kommune er et stort reindriftskommune med 8 reinbeitedistrikter innenfor kommunes grenser. Det er derfor viktig at hensynet til reindriften prioriteres i planarbeidet.

Sametingets planveileder og særlig kapittel 6 omtaler hensyn som planlegging må ta i forhold til reindriftens behov:

6.5 Kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner skal i nødvendig utstrekning sikre arealer for reindrifta. Dette gjelder blant annet nødvendige vår-, sommer-, høst- og vinterbeiter, herunder flyttleier, trekkveier, drivningsleier, slakte- og

merkeplasser, og kalvings-, luftings-, brunst- og paringsområder. Reindriftens flyttleier må ikke stenges.

Sametinget etterlyser en utredningen om samla belastning av alle inngrep innenfor reinbeitedistrikt 20 Fálá, også men hensyn til vurderingene etter konvesjonen om sivile og politiske rettigheter (SP) artikkel 27. Sametinget er kjent med at dette arbeidet skal ha vært satt i gang allerede en stund tilbake, og vi forventer at den slutføres i forbindelse med kommuneplanarbeidet. Reinbeitedistrikt 20 Fálá er under stort press og har gitt uttrykk for at tålegrense for nye tiltak i deres områder er nådd. Uten en samla vurdering av inngrepene for distriktet, vil det være vanskelig å ta stilling til enkelte forslag i kommuneplanen.

Det er gjort en del plangrep for å ivareta reindriftens arealinteresser. Blant annet er en rekke områder, som ikke er tatt i bruk, tilbakeført til LNFR. Til tross for gode grep er det fortsatt en del tiltak som kan ha store negative konsekvenser for reindriften.

B201-203 Boligtomter i Dalveien. Kommunen opplyser at tomtene er tiltenkt til innbyggere som driver med hundekjøring og har behov for hundegård. Tiltaket ligger inntil flyttelei til RBD 22 Fiettar og i oppsamlingsområde brukt av RBD 20 Fálá. Støy og aktivitet fra hundegårdene kan være stor ulempe for reindrift. Tiltaket er ikke anbefalt gjennomført i konsekvensutredningen.

BFT 201 Veslemoen. Kommunen opplyser at området mellom E6 og Repparfjordelva er tiltenkt brukt til reiselivsvirksomhet basert på hundekjøring. Støy og aktivitet fra hundegårdene kan være stor ulempe for reindrift. Tiltaket er ikke anbefalt gjennomført i konsekvensutredningen. I tillegg kommer det frem i dialogen mellom RBD 22 Fiettar og kommunen at distriktet ikke ønsker flere tiltak i Repparfjorddalen, før lovlighet av eksisterende tiltak er avklart.

BRU201 Kvalfjorden. Foreslått masseuttak ligger i beiteområde for RDB 20 Fálá. Det er betegnet som vårbeite og kalvingsland, sommerbeite og høstbeite. I tillegg ligger det i nærhet til flytte- og trekklei. Konsekvensutredning konkluderer med at støy fra anlegget kan påvirke et større influensområde. Reinbeitedistrikt 20 Fálá er kritiske til tiltaket.

BRU 203 Elveneset. Foreslått masseuttak ligger i beiteområde for RDB 20 Fálá. Det er betegnet som vårbeite, sommerbeite og høstbeite. I tillegg er dette oppsamlingsområde for rein. Konsekvensutredning konkluderer med at støy fra anlegget kan påvirke et større influensområde. Reinbeitedistrikt 20 Fálá er kritiske til tiltaket og viser til at det allerede eksisterer masseuttak nærmere Grøtnes.

Sametinget anser etablering av et reiselivsanlegg BFT201 langt opp i Repparfjorddalen som problematisk. Etableringen vil medføre at også mer aktivitet. Det kan tenkes at et større kennelanlegg vil ha behov for treningsområder for hunder også i barmarkssesong. Dette vil kunne medføre store negative konsekvenser for reindrift.

Sametinget anser at etablering av to større masseuttak BRU 201 og BRU 203 i reinbeiteområde for reinbeitedistrikt 20 Fálá vil ikke være forsvarlig, uten at det foreligger en samla vurdering av inngrep innenfor distriktets arealer også men hensyn til SP27.

Vi viser til forskning, blant annet av Vistnes med flere (2004) Inngrep i reinbeiteland som konkluderer med at de indirekte effektene av utbygginger kan gi betydelige konsekvenser for reindriften, da spesielt unnvikelseffekter. Det vil si at reinen unnviker områder hvor det er 4 mye aktivitet. Dermed kan resultatet være et større arealtap, indirekte, som er problematisk, og spesielt i beiteområder som allerede er belastet med inngrep.

På bakgrunn av det ovennevnte fremmer Sametinget innsigelse mot arealformålene B201, B202, B203, BTF 201, BRU201 og BRU203 med hensyn til negative konsekvenser for utøvelse av reindrift som samisk kultur og næring. Dette med hjemmel i plan- og bygningsloven §5-4.

Sametinget mener at foreslåtte nye arealformål kan ha vesentlige negative konsekvenser for naturgrunnlaget til samisk kultur og næringsutøvelse. Vi ber at arealformålene tas ut av planen.

3. Naturgrunnlaget for samisk kultur og næringsutøvelse – bruk av sjø

Hammerfest kommune er viktig fiskeri- og etter hvert også havbrukskommune. Det er foreslått flere grep i planen for å tilpasse planmessige forhold til akvakulturnæringens arealbehov. Sametinget mener det er positivt at kommunen går fra et stort flerbruksareal, der formålet også inneholdte mulighet for akvakultur, til avgrensede områder. Det er i tillegg foreslått at eksisterende områder som er satt av til akvakultur utvides, slik at også fortøyninger kommer inn under arealformålet. I tillegg fjernes en rekke mindre områder som ikke er tatt i bruk på grunn av de ikke egner seg til dagens drift.

Det foreslås 4 helt nye områder for akvakultur og 2 områder som foreslås byttet ut, slik at tidligere areal tilbakeføres til fiskeri- og andre formål:

VA202 Hamnefjord. Det finnes allerede en akvakulturlokalitet i Hamnefjord som ønskes flyttet lenger ut og den tidligere lokaliteten tilbakeført til fiskeriformål. Det har allerede vært søkt om konsesjon til den nye lokaliteten. Sametinget ba den gangen at det avventes med å tildele konsesjon frem til at arealendringene hadde blitt behandlet gjennom kommuneplanens arealdel.

I Fiskeridirektoratets karttjeneste Yggdrasil er den omsøkte nye plasseringen i Hamnefjord angitt som lokalt viktig gyteområde for torsk. I følge databasen så foregår det fiske med passive redskaper etter torsk og hyse ved den omsøkte lokaliteten. Vest-Finnmark Kystfiskarlag opplyser i tillegg at lokale fiskere driver fiske etter sei og kveite i området spesielt på høsten. Det er også fiskefelt for line og kveite-vad. Kystfiskarlaget har bedt at anlegget flyttes lenger innover slik at fiskefeltene ikke blir berørt. Fiskere påpeker at slik anleggets fortøyninger er planlagt vil fiskefeltet vest for «Fella» til neset mellom Havnefjorden og Husfjorden bli utilgjengelig som fiskefelt på grunn av faren for at fiskebruk vikler seg inn i ankerfestene og går tapt.

Sametinget registrerer at ikke hentet inn tradisjonell kunnskap om bruken av områder for matauke.

VA 203 Brommelbes-Jernneset
VA 204 Båtsfjordneset-Elvaskjæret
VA 205 Sandøya

Alle tre foreslåtte områdene ligger i Sandøyfjorden, som frem til nå har vært uten akvakulturtiltak. Konsekvensutredning påpeker at Sandøyfjorden er registrert gyteområde for torsk. Det fiskes i området med både passive og aktive redskap. Etablering av akvakultur i fjorden vil gi negative konsekvenser for gyteområdet og i tillegg være til hinder for fiske. Konsekvensutredning anbefaler at samtlige tiltakene ikke gjennomføres.

Lokale fiskere og Hammerfest Fiskarlag viser til at det er svært uheldig om det tillates mer akvakultur på yttersiden av Sørøya hvor det er viktige fiskefelt, som mange fartøy benytter. Fiskerne påpeker at dette har i utgangspunktet vært områder fiskeriinteressene har fått beholde, mens de har blitt fortrent fra andre områder hvor det har blitt etablert akvakultur.

Sametinget registrerer at ikke hentet inn tradisjonell kunnskap om bruken av områder for matauke.

VA 213 Lille Vinna. Foreslått område for akvakultur ligger i et lokalt viktig gytefelt for torsk. Det fiskes etter torsk og hyse både med passive og aktive redskaper. Etablering av akvakultur i fjorden vil gi negative konsekvenser for gyteområdet og i tillegg være til hinder for fiske. Konsekvensutredning anbefaler at tiltaket ikke gjennomføres. Ved vurdering av samla konsekvenser av tiltak, punkt 6.4.3 anbefales det at et av områdene Lille Vinna eller det eksisterende område VA105 tas ut av planen for å redusere det samla belastningen for fiskeri i området.

Sametinget registrerer at ikke hentet inn tradisjonell kunnskap om bruken av områder for matauke.

VA219 Ytre Torskefjord. Området er foreslått tatt inn i bytte mot at akvakulturområdet i Kvalfjorden tas ut. Ytre Torskefjord er registrert som låssettingsplass og fiskeområde for passive og aktive redskaper. Det er en lakseplass på privat grunn i Ytre Torskefjord samt flere på FeFo grunn rett utenfor fjorden. Dersom Ytre Torskefjord tas i bruk for akvakultur skal akvakulturområdet i Kvalfjorden føres tilbake til fiskeri, låssetting og fangstbasert akvakultur/levendelagring av torsk.

I tillegg til interessene på sjø, vil etablering av akvakulturanlegg i Ytre Torskefjord ha negative konsekvenser for reindrift. Reinbeitedistrikt 20 Fálá har flytte- og treikleir rundt Ytre Torskefjord og støy og distriktet vurderer at aktivitet fra oppdrettsanleggene vil kunne være til stor ulempe for reinflytting i området.

Sametingets planveileder og særlig kapittel 6 omtaler hensyn som planlegging må ta i forhold til bruken av sjøarealer:

6.1 Kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner skal i nødvendig utstrekning sikre arealene til tradisjonelle fiskeplasser og gyteområder av vesentlig betydning for fiske i samiske kyst- og fjordområder. Lokalteter for oppdrettsanlegg for torsk skal ikke etableres i gyteområder for vill torsk.

6.2 Kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner skal sikre at endret arealbruk i samiske kyst- og fjordområder ikke medføre irreversibel skade eller ødeleggelse av lokalt fiske av vesentlig betydning for befolkningen i et bestemt område.

På bakgrunn av det ovennevnte og med hensyn til naturgrunnet for samisk kultur og næringsutøvelse, herunder kystfiske, tradisjonell fiske til matauke og sjølaksefiske, fremmer Sametinget innsigelse mot arealformålene VA202, VA203, VA204, VA205, VA213 og VA219. Dette med hjemmel i plan- og bygningsloven §5-4.

Sametinget mener at foreslåtte akvakulturområder VA203, VA204 og VA205 opptar uforholdsmessig stor andel av Sandøyfjorden som er et område for fiske med både aktive og passive redskaper. Ivaretagelse av fiskeområder for mindrefartøygrupper er viktig for Sametinget særlig når fiskerne selv melder at de allerede er fortrengt ut fra andre ormåder. Vi ber at samtlige områder tas ut av planen.

Sametinget er kritisk til VA2013 og mener at det er svært uheldig at det foreslås et akvakulturområde i et gyteområde for torsk som er lokalt viktig når området allerede er belastet med et eksisterende anlegg. Anlegget vil i tillegg være til hinder for fiske med passive redskaper i området. Vi ber at kommunen følger oppfordringen i KU og tar ut VA213 fra kommuneplanen.

Sametinget mener at ulempen både for yrkesfiske, sjølaksefiske og reindrift ved etablering av akvakultur i Ytre Torskefjord VA219 taler for at tiltaket ikke kan tillates. Vi ber at området tas ut av planforslaget.

Sametinget mener det er uheldig dersom flytting av anlegg lenger ut fra Hamnefjord medfører ytterligere ulemper for lokale fiskere. Vi ber at kommunen sammen med lokale fiskeriorganisasjoner finner løsninger for avgrensning av området VA202 slik at den ikke kommer i konflikt med fiskeriinteresser i området.

4. Hensynet til samiske kulturminner

Sametinget registrerer at det er flere registrerte automatisk fredete kulturminner i eller i nærheten av foreslåtte områder for LNFR-spredd bebyggelse. Vi minner kommunen om at alle enkeltsaker i disse områder skal sendes til Sametinget for vurdering slik at forholdene til kulturminner kan avklares på tiltaksnivå.

5. Oppsummering

Sametinget fremmer innsigelser mot tiltak både på land og i sjø:

- **B201, B202, B203, BTF 201, BRU201 og BRU203 på bakgrunn av negativ konsekvens for utøvelse av reindrift som samisk kultur og næring.**
- **VA202, VA203, VA204, VA205, VA213 og VA219 med hensyn til naturgrunnet for samisk kultur og næringsutøvelse, herunder kystfiske, tradisjonell fiske til matauke og sjølaksefiske.**

Sametinget er åpen for å drøfte innsigelsene i dialog med kommunen.

Dearvuodaiguin/Med hilsen

Sten Olav Heahtta
fágajodiheddji/fagleder

Elina Hakala
seniorrádđeaddi/seniorrádgiver

*Dát reive lea elektrovnnalaččat dohkkehuvvon ja sáddejuvvo vuolláičállaga haga./
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.*

Reivve vuostáiváldi / Hovedmottaker:

Hammerfest Kommune	Postboks 1224	9616	HAMMERFEST
--------------------	---------------	------	------------

Kopijja / Kopi til:

Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Fylkesmannen i Troms og Finnmark	Statens hus	9815	VADSØ
Troms og Finnmark fylkeskommune	Postboks 701	9815	VADSØ